

Amsterdam-Noord

Wie wel eens in Amsterdam-Noord is geweest, zal zich verbazen over de bijzondere ruimtelijke structuur. Tussen de moderne flats kun je ineens eeuwenoude houten dijkhuizen vinden en voor je het weet staat je weer in een tuindorpje met overal oranje daken. Daarnaast zijn er dijken en hoogteverschillen. Hoe zit dat nu? Het is een bijzonder verhaal en voor iedereen die er nooit is geweest hopelijk een aanleiding om eens gauw te gaan kijken in dit aparte stadsdeel.

Amsterdam-Noord heeft altijd wel meer dan andere gebieden in mijn belangstelling gestaan. Zo heeft mijn familie er sporen liggen tot wel twee eeuwen terug in de tijd. Als kind kwam ik er dan ook vaak. Toen al kon ik mij vergapen aan de mooie dijkdorpjes en de bijzondere tuinwijken waarin straatjes onder de huizen doorlopen. Later vond ik het vooral een verwarrend gebied met een ondoorzichtige ruimtelijke structuur en een mengelmoes aan wijpjes.

Tijd om helderheid te scheppen. Dat kan volgens mij het beste door een beeld te geven van de oude dorpjes met hun ligging op de dijk en hun voeten in de inpolderingen van het IJ. Met de aanleg van het Noordzeekanaal, gegraven tussen 1865 en 1876, werd het IJ ingepolderd en kwamen de dorpen als Nieuwendam en Buiksloot ver van het water te liggen. De aanleg van zijkanalen hield deze dorpen toch verbonden met het water. Zie de kaart van 'Amsterdam-Noord in 1910'.

Toen in 1921 de gemeenten ten noorden van het IJ bij de gemeente Amsterdam werden ingedeeld was de industrialisatie van het gebied al begonnen. Het was de bedoeling om dit gebied via een brug met Amsterdam te verbinden. De drukke scheepvaart over het Noordzeekanaal en de ligging van de sluizen van het Noordhollandsch Kanaal maakten dat een te dure operatie. Het was goedkoper om de arbeiders dan maar bij de

fabrieksterreinen zelf te huisvesten. Zo ontstonden de karakteristieke tuindorpen met ruime huizen in het groen. Voor die tijd waren deze woningen van een ongekennde luxe en hoewel ze nu klein te noemen zijn, is nog altijd te zien met hoeveel aandacht deze woningen zijn gemaakt. Al deze tuindorpen zijn te zien op de kaart 'Amsterdam-Noord tuindorpen in 1940'

Buiksloot aan het begin van de 20^e eeuw.

Voor grotere afbeeldingen, zie de webpagina.